

Taalverwerving cognitie en cultuur

Cognitieve linguïstiek

Cognitieve taalkunde

- Cognitie – wat betekent dat?
- Cognitieve taalkunde – wat onderzoekt de CT en wanneer begon deze stroming?

Ontwikkeling van de taalkunde in de 2de helft van de 20ste eeuw

- Vanaf jaren 50: psycholinguïstiek
- - daarvoor: 1934: Karl Bühler: *Sprachtheorie*
- - 3 basisfuncties van taal op basis van de van de verhouding van het taalteken tot de spreker, luisteraar en de uitgebeelde werkelijkheid

- - VS: behaviorisme: J.B. Watson

- 1951: ontstaan van psycholinguïstiek – bronnen:
- A) structuralistische taalkunde – vooral de Amerikaanse
- B) behaviorisme
- C) theorie van informatie

Ontwikkeling van psycholinguïstiek

1. Etape (50's)	Teorie van informatie	Het proces van coderen en decoderen (kwantitatieve taalkunde, statistiek enz.)
2. Etape (60's)	Noam Chomsky	Ingeboren mechanisme voor taalverwerving en taalgebruik, language universals, creativiteit van de taal, generatieve taalkunde (GT)
3. Etape (eind 60's – heden)	Kritiek op Chomsky Begin van pragmalinguïstiek als reactie op Chomsky	Kritiek van GT – separeert luisteraar en spreker, negeert de basis communicative functie van taal, context enz. Pragmatische aspecten van taalgebruik als reactie hierop
4. Etape (eind 70's – heden)	Cognitieve psychologie en taalkunde	Hand in hand met pragmalinguïstiek, Onderzoekt cognitieve functies van taal vooral het proces van het verwerken van informatie, analyse ervan, interpretatie, coderen, opslaan en onthouden, opzoeken, begrijpen en verwerken

Mogelijke outputs van CT

- Spreekende computers
- ...

Taalverwerving cognitie en cultuur

- Melissa Bowerman: Nijmegen: Max-Planck-Institute for Psycholinguistics

Vragen bij de tekst

- 1) Wat vond je van de tekst? Iets interessants ontdekt? Zelf een voorbeeld? Vragen, opmerkingen m inspiratie?
- 2) Hoe kan het dat we in staat zijn te communiceren met behulp van taal?
- 3) Wat zeggen ons de voorbeelden op pagina 27 over de taalverwerving bij kinderen?
- 4) Waar gaat dit hoofdstuk over?
- 5) Wat kun je aan de hand van het begrip JOINT ATTENTION over de communicatie zeggen?
- 6) Hoe leren kinderen woorden volgens de constrainttheorieën?
- 7) Wat is er mis met deze theorie? Kun jij dit aan de hand van een voorbeeld verduidelijken?
- 8) Wat zegt het *toma*-voorbeeld over de kindertaalverwerving?

- 9) Hoe gedragen volwassenen zich talig tegenover een kind? Klopt dat bij jullie?
- 10) Wat zijn samenvattend de belangrijkste factoren die het leren van woorden bepalen?
- 11) Hoe kan dat dat kinderen in verschillende talen „dezelfde“ zinnen zeggen? Kun je specificeren wat ze eigenlijk zeggen en waarom?
- 12) Wat moeten de kinderen taalkundig gezien leren beheersen om te kunnen communiceren?
- 13) „...kinderen moeten erachter komen hoe hun taal de werkelijkheid categoriseert...“ (pg.35) Kun je dit uitleggen?
- 14) Pg. 36 – categorisatie van handelingen: hoe zit het in het Tsjechisch, hoe zit het in het vreemdetaalonderwijs?
- 15) Wat kun je aan de hand van voorbeeld 14 over de verwerving van verplaatsingshandelingen zeggen?
- 16) Wat is de WHORFIAANSE HYPOTESE?
- 17) Wat wordt er met THINKING FOR SPEAKING bedoeld?
- 18) Wat wordt er met een relatief systeem bedoeld?
- 19) Conclusie – wat moet een kind allemaal leren om een taal te verwerven?

Extra vragen

- Tweetaligheid – bilinguïsme – hoe werkt het? Opinies?
- Voorbeeld: „*My grandpa has a horse and **she** is called Šárka. When I say to her **ustup, she ustups.***“
- b) tweedetaalverwerving – overeenkomsten en verschillen?

Andere bronnen

- Jiří Černý: „ Psycholingvistika a neurolingvistika“ in *Dějiny lingvistiky*. Olomouc: Votobia: 1996.
- *Website over CT: - in CZ*
- *<http://cogling.info/>*